

Tønder Kommune sætter turbo på landdistriktsudvikling

Nu handler det om UdviklingsDanmark i UdkantsEuropa - eller sagt på en anden måde - Tønder Kommune er "Porten til Europa" og knap 1½ times kørsel fra en by (Hamburg) der er dobbelt så stor som København (det samme som det tager at køre fra Kalundborg til København).

Tønder Kommune er meget bevidst om det udviklingspotentiale der ligger i landdistrikterne - kommunen har 23 landsbyer og 1 købstad. Og i stedet for bare at sige man vil være landdistriktskommune, så gør man også noget ved det. Kommunalbestyrelsen nedsatte pr. 1. januar 2011 et landdistriktsudvalg, bestående af 4 kommunalbestyrelsesmedlemmer og 6 personer valgt fra landdistrikterne. Med sig, fik udvalget en pæn stor sum penge til udvikling af området. Kultur- og Fritidsudvalget, hvorunder Landdistriktsudvalget sorterer under, er meget tilfredse med den nye struktur, og Kultur- og Fritidsudvalgets formand, Stig Bæk-Andersen glæder sig da også over de mange tiltag der allerede i år 1 er sket. "Da vi i kommunalbestyrelsen drøftede den nye struktur, var det med det klare mål, at vi vil udvikling på landet og hold da op, der er allerede mange spændende tiltag undervejs. Det giver også god mening at vi nu samlet set kan drøfte befolkningens mulighed

for at en positiv fritid og kulturliv. Med det mener jeg, at vi har igangsat et tæt samarbejde mellem de forskellige politiske udvalg der har det sigte - at give alle mulighed for en positiv fritid og her er Landdistriktsudvalget en meget stærk medspiller, da alt fritidsliv i landdistrikterne jo stort set udføres frivilligt og af de mennesker der bor der" Udover nedsættelsen af et landdistriktsudvalg, valgte Tønder Kommune også at ansætte en landdistriktskoordinator.

Landdistriktsudvalgsformanden, Finn Hansen ser også store perspektiver i Tønder Kommune og den tankegang der ligger bag nedsættelsen af et Landdistriktsudvalg. "Konkret har vi igangsat et spændende projekt under titlen Liv i Landdistriktet, hvor første step er ansættelsen af antropologen Mette Jannes Larsen, der skal være med til at sætte endnu mere skub i livet på landet". "Selve ansættelsen har vakt stor interesse blandt højtuddannede kandidater fra hele landet, siger Finn Hansen videre og tilføjer,

den gængse opfattelse er ellers, at det er svært at få unge højtuddannede til at interessere sig for job og karriere i vores del af landet. Men her har vi oplevet det modsatte. Vi fik 75 ansøgninger fra meget velkvalificerede mennesker over hele landet. Så det kan lade sig gøre at skabe interesse for vores område som arbejdsplads og bopælskommune også blandt højtuddannede.

Blandt de mange ansøgere valgte kommunen at ansætte den 28-årige

Indhold:

Tønder Kommune sætter turbo på landdistriktudvikling.....	s.1
Ny kampagne støtter byggeriets ildsjæle	s.3
LDF udviklingsseminar i Thyregod	s.6
Lær udvalget at kende: Erik Rytøft Jensen, Ole Olsen, Vibeke Davidsen og Margrethe Stenger	s.9
Udvalget Danske Landsbyer.....	s.10

antropolog, Mette Jännes Larsen, som skal løfte og lede projektarbejdet ved at inspirere, udvikle og iværksætte vækstfremmende initiativer i kommunens lokalsamfund.

Skarp profil med erfaring og ambitioner

Mette Jännes Larsen har solid erfaring med alle projektarbejdets faser fra forskellige analyse- og udviklingsopgaver i offentligt såvel som privat regi. Derudover tegner hun med sin akademiske baggrund som cand.scient.anth. i antropologi fra Københavns Universitet en profil, som i høj grad indfrier et af kommunens højt prioriterede mål for erhvervslivet: At tiltrække højtuddannet arbejdskraft til området.

Det skræmmer på ingen måde Mette at hive teltpløkkerne op og flytte fra de vante omgivelser i hovedstadsområdet til Tønder.

-Jeg glæder mig til at flytte til kommunen, da det er en fornem opgave at være medvirkende til at gøre Udkantsdanmark til Udviklingsdanmark, fortæller Mette, som over en lang periode har udviklet stigende nysgerrighed for potentialerne i landets udkantsregioner.

Udvikling på udkanten

Målet for projektet fremgår af titlen; at skabe "Liv i landdistriktet". Mette Jän-

nes Larsens opgave bliver derfor først og fremmest i tæt fællesskab med de lokale beboere at lave en kortlægning af lokalsamfundenes ressourcer og potentialer.

- Vi har rigtig mange gode projekter i vores landsbyer, og det er vigtigt at få fortalt om de gode idéer og ikke mindst at lære af hinanden. Det kan denne kortlægning være med til. Samtidig bliver kortlægningen et solidt redskab til de frivillige ildsjæle, som kan bruge den aktivt til at kvalificere deres idéer og drømme og eventuelt åbne op for nye samarbejder, siger formanden for landdistriktsudvalget, Finn Hansen, som er rigtig glad for at projektet er blevet en realitet.

Kortlægningen skal både skabe et overblik over landsbyernes frivillige aktører og deres indsats, samtidig med at den skal belyse lokalsamfundenes rammebetingelser for f.eks. handelsmuligheder, erhverv, infrastruktur, institutioner, legepladser og andre faciliteter og anlæg.

-Jeg glæder mig til samarbejdet med borgerne og ildsjælene i lokalsamfundet og håber, at vi i fællesskab kan være med til at skabe positive forandringer og bidrage til at udvikle og styrke lokalområdet, siger Mette som optakt til det fælles arbejde med at gøre Tønder til Danmarks bedste landdistriktskommune.

Koordinator for Landdistrikter, Kultur og Fritid, Kurt Smidt siger videre, at det

her som i alt andet, er vigtigt at fortælle den gode historie. "Det forsøger vi at gøre i alle henseender, men det sker kun på baggrund af succeser og dem er der heldigvis mange af i vores kommune - vi har rigtig mange ildsjæle der gør en forskel. Konkret har vi lige afholdt en meget vellykket konference under titlen "Fra Pen til Penge" og havde den glæde at mere end 100 ildsjæle var samlet for at få gode råd, men også for at give hinanden gode ideer og råd. Vi tror også at den bedste vej til succes er samarbejde - derfor inviterer Kultur- og Fritidsudvalget sammen med Folkeoplysningsudvalget til en konference den 19. november, hvor programmet er fyldt med lokale og nationale succeser og dem glæder vi os til at høre om og få gode ideer af" slutter Kurt Smidt

Her er der et par links til videre inspiration.

<http://www.toender.dk/Nyheder/Pressemeddelelser/Verdensmester-i-succes-og-samarbejde--til-fritidskonference-i-Toender-Kommune.aspx>

<http://www.toender.dk/Nyheder/Pressemeddelelser/Konference-saetter-fokus-paa-successsamarbejde.aspx>

<http://www.toender.dk/Kopi-af-Fritid.aspx>

*Mange hilsner
Kurt Smidt*

I Stadil gik en gruppe borgere sammen om at udvikle landsbyen inden for de eksisterende bygningskulturelle rammer. Drømmen var en mere levende landsby.

Ny kampagne støtter byggeriets ildsjæle

Når den negative udvikling i landsbyen skal vendes, når bygningsarven skal bevares, eller gaden trænger til nyt liv, er de frivillige kræfter ofte de første til at tage fat. Men projekterne får ikke altid den opmærksomhed og opbakning, de fortjener. For at støtte og synliggøre ildsjælenes arbejde med det byggede miljø iværksætter Realdania derfor en kampagne, der over en tre-årig periode vil skabe et forum, hvor ildsjæle, foreninger og kommuner kan øge deres viden, udveksle erfaringer og styrke deres kompetencer. Gennem kampagnen inviteres ildsjæle til at søge støtte til deres projekter og op mod 50 projekter vil modtage projektstøtte over kampagnens treårige levetid. Hjemmesiden www.byggerietsildsjæle.dk er netop offentliggjort, og den første indbydelse – et såkaldt 'call' – udsendes til alle landets ildsjæle om at søge støtte til deres projekter.

Af: Christian Andersen, projektleder i Realdania

Fotos: Anne Prytz Schaldemose

Ildsjæle bringer nyt liv i Lydum Mølle

Den første spæde idé blev til ved en samtale over ildsjælen Herman Kristiansens køkkenbord. Sammen med Søren Bak og den tidligere kommunaldirektør i Blåbjerg Kommune, Bo Andersen, besluttede han, at der måtte gøres noget for det forsømte, historiske vandmølleanlæg, Lydum Mølle ved Varde. Gennem et nært samarbejde mellem kommunen og en gruppe lokale ildsjæle med stor kærlighed til det gamle industrianlæg, blev idéen til virkelighed. I dag står store dele af møllen smukt restaureret, og stedet er blevet det sociale samlingspunkt for områdets seniorer. Dermed er den historiske mølle i Lydum et godt eksempel på, hvad der kan ske, når frivillige kræfter tager affære.

Dem bliver der flere og flere af i Danmark. I dag arbejder hver tredje af os frivilligt, og ikke mindre end hver fjerde forening i landet er oprettet siden 1990. Samlet set kan de frivilliges økonomiske

betydning gøres op til 134,5 mia. kroner svarende til 9,6 procent af det danske bruttonationalprodukt.

Den indsats som ildsjælene gør i det små har altså meget stor og vigtig betydning i det store billede. Således også i Lydum, hvor ildsjælenes årelange, behjertede indsats bevarer og aktiverer et historisk kulturmiljø og giver lokalsamfundet et sted at mødes - og noget at mødes om.

Med omsorg som drivkraft

Men det er ikke bare i Lydum, at ildsjæle skaber projekter, som går i gang der, hvor det øvrige samfund ikke har fået øjnene op for udfordringerne endnu eller ikke har taget fat på grund af manglende ressourcer. Overalt i Danmark fører frivillige aktiviteter til nyt liv, nye mødesteder og nye udviklingsmuligheder, og en stor del af denne indsats indebærer arbejdet med at udvikle og forbedre de eksisterende fysiske rammer. Det kan være seniorer, der går sammen om at sætte en gammel mølle i stand, en gruppe forældre, der beslutter sig for at

sikre bevaringsværdierne i den lokale landsbyskole, eller borgerne, som vil skabe en mere levende landsby ved at indrette gamle, funktionstømte bygninger til nye formål.

Byggeriets ildsjæle er sociale entreprenører og dynamoer for bevaring og udvikling der, hvor myndighederne ikke kan eller vil være med. Deres drivkraft er en ægte omsorg for mennesker og bygninger, og fordi de brænder for det, de laver, bliver der også taget kærlig hånd om stederne, efter det hele står færdigt. Og det gør ildsjælsprojekterne bæredygtige på den lange bane.

Realdania bakker op om ildsjælene

Der er altså mange gode grund til at hylde og bakke op om den frivillige indsats, mener vi hos Realdania, som over årene har støttet mange ildsjælsprojekter - lige fra genanvendelse af gamle bondegårde til byhaver. Derfor lancerer vi nu en kampagne, som over de næste tre år vil

Lydum Mølle ved Varde var tæt på at gå til, da en gruppe ildsjæle fik en idé om at sætte den i stand og omdanne den til oplevelses- og mødested.

Ildsjælsprojekter skaber fællesskab. Lydum Mølle fungerer som ramme om et værested, der hver uge samler landsbyens seniorer.

bidrage til at realisere konkrete ildsjæl-sprojekter i det byggede miljø og sætte fokus på, hvordan foreninger og frivillige kan arbejde professionelt og engageret med deres projekter. Der er afsat i alt 30 mio. kr. til kampagnen.

For at støtte op om ildsjælenes muligheder for at dele erfaringer omfatter det treårige kampagneforløb også en årlig 'Ildsjælenes Dag' samt en række andre muligheder for inspiration og vidensdeling. Og ikke mindst giver hjemmesiden www.byggerietsildsjæle.dk mulighed for at finde viden og inspiration. Her kan man læse om andre projekter, finde en 'gode rådguide', få kontakt med andre ildsjæle og nye samarbejdspartnere og synliggøre og få kommentarer på sit eget projekt.

Kampagnen består også af tre indbydelser i form af calls i 2011, 2012 og 2013, hvor frivillige, der arbejder med det byggede miljø, kan søge om støtte til realisering af deres projekter. Første 'call' er netop blevet lanceret, og det er stadig muligt at være med.

Ildsjæle skaber udvikling

Skal man lykkes med sit ildsjælsprojekt, er der behov for at skabe nye samarbejder mellem myndigheder og frivillige kræfter. Med kampagnen håber Real-dania derfor, at også kommunerne vil lade sig inspirere til at arbejde endnu tættere sammen med ildsjælene og forbedre vilkårene for det frivillige arbejde. De tilsyneladende små projekter kan nemlig skabe stor effekt til gavn for de mange.

Det ved man i Hirtshals, det markante 35 meter høje Hirtshals Fyr i dag er et aktivt sted, og hvor alle kan besøge var-tegnet på kystens flotte, landskabelige højdepunkt, som knejser 58 meter over havet. Alt dette takket være frivillige lokale kræfter, der har etableret en fond som nu ejer det historiske fyr og sørger for at der er liv i de gamle bygninger.

I Ringkøbing-Skjern Kommune satte landsbyboerne i Stadil sig for at skabe en mere levende landsby med et projekt, der indtil videre har affødt renovering og ombygning af to karakteristiske, historiske bygninger og etablering af et nyt torv. Projektet er delvist finansieret gennem folkeaktier, og kommunens strategikonsulent har fungeret som bindeled mellem politikere og ildsjæle.

Og i Lydum har kommunen støttet op om ildsjælene med kompetent rådgivning. Til gengæld skaber det Vestjyske projekt nye muligheder og et nyt samlingssted til gavn for ildsjæle, borgere og lokalsamfund.

Håbet er, at kampagnen vil generere mange flere af denne type samarbejder og projekter. Projekter, der forbedrer livskvaliteten, løser problemer og bygger bro til professionelle og myndigheder. Projekter, der skaber lokal stolthed, medborgerskab og identitet. Og projekter, der bringer livet ind i gamle og nye bygninger. Til glæde for lokalmiljøet, bygningsarven - og i sidste ende os alle sammen.

Læs mere om kampagnen på www.byggerietsildsjæle.dk. Her kan du også

tilmelde dig kampagnens nyhedsbrev og læse om Lydum Mølle, Hirtshals Fyr og projektet i Stadil.

Har du yderligere spørgsmål, kan du kontakte kampagnesekretariatet: info@byggerietsildsjæle.dk

Hvad støtter kampagnen?

Kampagnen støtter udvikling eller realisering af projekter, der med frivillighed og engagement er med til at forbedre eller udvikle fysiske rammer til gavn for ildsjælene selv og ikke mindst de lokalsamfund, de indgår i.

Hvem kan søge om støtte

- Byggeriets ildsjæle er alle, der arbejder frivilligt og engageret med at forbedre og udvikle vores fysiske rammer
- Kommuner eller andre aktører (fx borgerforeninger, erhvervsråd, Lokale Aktionsgrupper, virksomheder mv.) kan godt stå som ansøger, hvis der samarbejdes med frivillige ildsjæle.

Læs mere og download materiale om call'et på www.byggerietsildsjæle.dk

Kampagnens aktiviteter

- Netværk: Hjemmesiden www.byggerietsildsjæle.dk med bl.a. 'Ildsjælebørsen' og en Facebookgruppe, hvor byggeriets ildsjæle og deres samarbejdspartnere kan gå i dialog

På Strynø har ildsjæle sat gang i en storstilet renovering af øens vigtigste samlingspunkt: Den fredede Strynø Skole.

og følge med i kampagnens udvikling.

- Inspiration og viden: Inspirationsmøder fem steder i landet i løbet af efteråret 2011, en årlig 'Ildsjælernes Dag' samt andre videns tiltag
- Økonomisk støtte: Støtte til udvikling og realisering af op til 50 ildsjælsprojekter.

Kom med til netværksarrangement

Vær med i kampagnens netværk - deltag i et arrangement nær dig. Følg med på www.byggerietsildsjæle.dk/aktiviteter eller via Facebooksiden 'Slip ildsjælene løs'.

Der høstes strå ved Vest Stadil Fjord. Foto: Ivan Jacobsen.

Flag ved Thyregod Fritidscenter

LDF udviklingsseminar

den 28.10.11

Fredag den 28. oktober var ca. 30 medlemmer af repræsentantskabet i Landdistrikternes Fællesråd (LDF) samlet i Thyregod. Fra udvalget for Danske Landsbyer deltog formand Ole Olsen, Jørgen Hammer, Martin Damborg, Ejnar Tylvad og undertegnede Margrethe Stenger. Det blev en spændende dag, med aktuel information, spørgsmål og debatter under temaet: Muligheder og udfordringer for landdistrikterne de kommende år.

LDF formand Steffen Damsgaard bød velkommen og beholdt ordet for at fortælle om Landdistrikts-politisk Kommunikation – ikke mindst via hjemmesiden www.landdistrikterne.dk – portalen, med presse- meddelelser, læserbreve, nyhedsmail hver uge, kontakt til journalister og embedsmænd i ministerier. Indsatsområder samt "køkkenbordsmøder", rundtur til kommunalpolitikere, ambassadørkorps, debatmøder, skole-roadshow. Siden det sidste visionsseminar i 2009 er der siden sket følgende, som LDF har ydet pres for at opnå: Landdistriktsudvalg i Folketinget og det

nye udvalg giver politikerne en ændret arbejdsform over for landdistriktsarbejdet. Der er valgt ordførere – og det giver fokus.

Rammevilkår for Bosætning og Erhverv: Der er igangsat indsatspuljen til renovering og nedrivning af forfaldne ejendomme, differentieret planlov, hvor udvalgte kommuner "må" mere end de andre, akademikerkampagne, udkantstaxameter, trafik-investeringer i veje og havne.

Ildsjæle i landdistrikterne: Nyttænke offentlige servicefunktioner – der indsamles viden, og det videre arbejde ligger nu igen i bestyrelsen.

Ønske om udvikling er forudsætningen for fortsat liv på landet: At ville markedsføring, at ville lave en profil for landsbyen, f.eks. gennem Blomstrende Landsby, som viser en stabil udvikling. HVIS ikke der er ønske og vilje til at udvikle og organisere i den enkelte landsby – vilje til udvikling med botom Up – så kommer der ikke nogen og samler området op.

Rammevilkår, hvilke områder at lovgive og give positive muligheder, fra den politiske vinkel

1. Erhverv – iværksætteri
2. Fysisk bosætning
3. Infrastruktur
4. Tryghed og sundhed (bæredygtighed, ro og frisk luft)
5. Uddannelsesmuligheder

Anni Mathiesen, MF for Venstre, medlem af Udvalget for Landdistrikter og Øer var næste indlægsholder.

Hun er valgt i Vejen/Billund området. Vigtigt der sidder nogen på Christiansborg, som er opvokset på landet. Er med i 5 udvalg. Har været med til at skubbe på for at få oprettet udvalget, meget glad for at kunne være med til at starte arbejdet op. 29 medlemmer sidder i udvalget! Mange intentioner, ideer, oplysninger allerede på første møde. 10 ministre er på ønskelisten til at komme forbi i udvalget. Samrådsmøde på tirsdag med Karsten Hansen (Landdistrikter og bolig minister)

Ønsker at komme ud i 5 forskellige

Jellings store historiske potentiale blev nævnt. Foto: Ivan Jacobsen.

landsdele – møder efter nytår, mødes ved de gode eksempler. VAGThund – holde øje med de lovforslag der vil påvirke landdistrikterne. Sikre endnu bedre rammevilkår ved at komme med forslag til bedre rammer. Så få begrænsninger som muligt fra starten. Vigtigt fremadrettet for LDF: synlighed – at komme frem med de gode eksempler. Få fat – have kontakt til ALLE medlemmer af landdistriksudvalget. Der er nogen der stort set ikke har viden om landdistrikter, og som er medlem af udvalget, og derfor opfordres til at tage kontakt og give information til udvalgsmedlemmerne. Der skal holdes fast i de allerede bevilgede penge til området, bl.a. til LDF... der er nye ved roret, og der er ingen garanti for, at de er informerede om vigtigheden af at der er penge til arbejdet i landdistrikterne. Der er ARBEJDSGEJST i udvalget og de 29 vil rigtig gerne være synlige – Der er nu en platform og det er faktisk noget af det vigtigste.

Herefter fortalte Morten Damgaard, Turistchef Vejle Kommune

Opvokset inden for turismen – oprindelig fra Århus (Søften) – har arbejdet i Legoland – med i opstarten af Danfoss Universe, hvor de gerne vil pirre til nysgerrigheden for at kunne skaffe ingeniører nok.

Turistbranchen omsatte for 75 mia.kr. (2008), 42 mio. i overnatninger (3 mio. er forsvundet, først og fremmest tyskere), 102.000 jobs

Indvandrere, unge og ufaglærte har højere beskæftigelse inden for turisme. Vejle har helårsturisme, konferencer, kurser, miniferier, Legoland

De prioriterede områder, når turister vælger

1. natur
2. rent land

3. trygt at opholde sig i
4. børnevenligt
5. befolkningen generelt
6. attraktioner og forlystelser
7. dansk mad
8. shopping muligheder
9. aktivitetsmuligheder
10. kulturhistoriske seværdigheder

Nationalt – VisitDenmark, Vækstfora (der ligger midler) De 6 regionale turistudviklings selskaber, Destinations- og turistbureauer (dansk turismefremme – at lære af hinanden). Det er på det lokale niveau der skal udfordres til nye projekter.

Vejle

Stedet tæller – der skal være en historie (Realdania har netop sat nyt tema i gang)

Temaet tæller – at samle oplevelser og tilbud i nogle større temaer

Fyrtårnet tæller – der skal være en at læne sig op af

Eksempel: Bindeballe Købmandsgård, fungerer som museum, men er en levende købmandsbutik. Det er vigtigt at få noget med hjem!! Randbøldal museum, kro, campingplads. Grusgrav med Robert Jacobsen – 10 møller ved tidligere landmand, glasgalleri – alle inden for geografisk område.

Det er vigtigt at finde sammen og danne markedsføringsmæssige sammenhænge.

Fårup Sø: Skovdal kro, campingplads (Hollænder), iskiosk(3.generation) put and take, båddudlejning, vikingeskib på sø – de er gået sammen i et fællesskab!

Jelling: (centerby 4000 indbyggere) – stort historisk potentiale, musikfestival og mange foreninger. Mange vil gerne, men har svært ved at få struktur – at henvise til hinanden, finde fælles potentiale og markedsføring. Man skal

samles og fremstå som en helhed. Fælles om STEDET!!

Temaet Tæller - Hærvejen, cykelturisme: landsbyer, og geografiske områder samler aktører på tværs. Der samarbejdes også udover kommunens grænser

Sundhed og velvære: klatrebane i skov, hoteller, regionalt projekt – refugie på Strynø, Wellness campingplads i Oksbøl(?)

Fyrtårnet Tæller: Legoland Resort: lav noget til børnefamilier! Randbøl Hede, vinkles på børn.

Vesterhavet

- Udvikling – oplevelsen= stedets historie, overnatning
- Netværk – Fællesskaber – ildsjæle, opbakning (lokalt og turisme/erhvervsfremme)
- Markedsføring – målgruppe, samarbejde, oplevelsespakke.

Efter indlæggene var der debat: Jørgen Hammer, Bornholm – klynger gør, at besøgende prioriterer og "når" forbi, selv om ferietiden er blevet kortere.

Morten Damgaard: Erhvervsakademi Lillebælt: Service økonomi uddannelse er en vigtig uddannelse for turismen - der bør arbejdes med uddannelsesniveaet inden for erhvervet.

Anni Mathiesen: vi skal undgå at slukke ildsjæle ved at holde igen/skære ned på restriktioner og give frihed og rammevilkår der giver plads. Vi skal holde fast og stå ved at vi bor på landet – vi skal turde fortælle alle de gode ting. De enkelte udvalgsmedlemmer kan kontaktes – de kan findes på folketingets hjemmesides. Indtrykket er, at der her kan ARBEJDES uden at partiskel er synlige.

Kreditforeningernes tilbageholdenhed med at give lån i yderområder er en stor hurdle. Anni: Det har været

Turistattraktioner ved Vesterhavet. Foto: Ivan Jacobsen.

oppe og kommer det igen, da det er et større emne.

At få markedsført sig i udlandet, som værd at besøge er en udfordring – at komme i blade/magasiner der læses.

Herefter var det tid til gruppearbejde:
Hvilke politiske områder skal der tages fat på:

Forskelle fra by til land – fra region til region og kommuner imellem – økonomisk hvis man f.eks. vil udnytte regnvand til tøjkask.

Hvordan udnytter man by/land forholdet positivt – at landdistrikterne leverer mad og energi fra nærområdet til byerne.

Indsatspuljen – Der går desværre bureaukrati i ansøgningen, hvis man i stedet for "bare at rive ned" kan se fordelene i at et område bliver renoveret. Det er svært at gennemskue for både politikere og embedsmænd.

Centralisering – butikcentre dræner forretningsunderlaget i mange kilometers omkreds, sundhedscentre i de nedlagte sygehuse samler fysioterapi o.l. fra de mindre byer.

LDF kunne blive høringspartner på linie med Naturfredningsforeningen o.l.

Uddannelse – grunduddannelser, gymnasier, uddannelser som sygeplejersker f.eks. Deres vigtighed for fortsat udvikling i et område er stor.

Tilgængelighed til naturen og havne som vækstcentre.

Transport: der er mange forhindringer – tomme busser – markedsvilkår – at få det samfundsmæssige og miljømæssige til at være overordnet, så både samfundet, den enkelte borger og transportselskabet kan overleve og blive betjent. Jørgen Hammer: Nationalt transportselskab der udstikker linier og rejsekort betingelser – planlægningsansvar i kommunerne, så de kan overskue og få styr

på håndværket og detaljerne.

Politiske områder til udvalget for landdistrikter og øer.

- Centralisering – mere decentralisering – ny dagsorden, hvor politikerne tager større ansvar – forskning fra andre lande
- Fysikbosætning – indsatspulje, planlov FLERE muligheder ønskes – bopælspligt
- Regelforenklings – regeloprydning – samspil mellem/overblik når den enkelte borgers økonomi/kommunal økonomi/ samfundets samlede økonomi – bæredygtighed
- Land-by Aksen – hinandens forudsætninger
- NY infrastruktur – mere intelligent kollektiv trafik (dk overordnet – kommunemæssigt) – fibernet/mobilnet
- Undervisning / uddannelse – folkeskole / friskole – ungdoms og videregående udd.
- Erhverv – landbruget som energileverandør – forkant med lokal produktion – lokal detailhandel.
- Tålmodig kapital – realkreditbelåning
- Ldf som høringspart (som DN) lokalråd som lokal høringspart
- Grøn omsorg – erhverv, uddannelse, sociale udfordringer, det gode projekt der kan fremmes og give udsatte og mindre ressourcestærke personer et godt liv.

Styrker:

- Attraktive boligområder
- Naturen
- Sammenhold foreningsliv/ildsjæle
- Arbejdspladser?
- Skoler og institutioner?
- Livsstil – ro
- Velholdt by – at kommunen prioriterer at vedligeholde og forskønne

byen – attraktive udstykninger

- "Nye boligformer" – klyngehuse 90-120 m² ca. omkring 30 år og omkring 60 år. At de unge familier, der endnu ikke er klar til eget større hus, kan støtte og få støtte af de ældre (tryghed). Speciel belåning. – også for enlige...
- At få det solgt – få informeret...

At styrke den lokale udvikling:

- Frivillighedsprogram
- Fortælle den gode historie
- Synlighed i lokalaviser, hjemmesiden, app's : nu er du nået til
- Velkomstpakke (til ALLE)
- Fællesskabsfølelse / stolthed

Vækstmuligheder lokalt

- Kommunal - Strategisk Landdistriktsplanlægning – roller og funktioner for de enkelte by- og landsbysamfund.
- Vækstmuligheder i eksisterende virksomheder + iværksætteri – rådgivning og mikrovirksomheder – netværk og mentorordning
- Oplevelsesøkonomi – Stedet tæller, geografisk afsæt, tematisk afsæt
- Uddannelse – iværksætterkultur – kompetencer, innovation, entreprenørskab
- Klima/miljø – lokale virksomheder uddannet, total entrepriser gennem netværk
- Samarbejde mellem virksomheder, kommuner og vidensinstitutioner (Lolland Kommune)

Det var stikordene og ideerne til LDF's bestyrelse fra en engageret flok i Thyregod Center.

Referat af Margrethe Stenger

Lær udvalget at kende

CV

Erik Rytoft Jensen

52 år. Montør ved Big Dutchman i Vengen, har boet i Skodborg siden februar 2010.

Har 3 piger på 16, 21 og 27. og er skilt

Har boet i Mogenstrup i Holstebro kommune i 20 år og var med i beboerforeningen der gennem alle årene, var formand de sidste 15 år hvor der blev kæmpet på mange fronter for at bevare lokalsamfundene i det daværende Vinderup kommune.

Med i opstarten af et lokalråd i daværende Vinderup Kommune.

Da det blev til Holstebro kommune gjorde jeg en stor indsats for at få ideen med et lokalråd i Holstebro kommune til at blomstre, men der var ikke politisk interesse for dette, derfor faldt det til jorden

Var i starten af 1992 med til at starte en privat børnehave i Mogenstrup.

Er kommet med i borgerforeningen og lokalrådet i Skodborg, så kampen for de små fortsætter.

CV

Ole Olsen

66 år trådte ud af arbejdsmarkedet den 31. Marts 2010.

Gift med Annelise i 44 år.

Annelise pensioneret skolebibliotekar/overlærer. Formand for Vestsjællands teaterkreds.

2 voksne sønner og 4 børnebørn.

Golden Retriever Hannibal som er en meget vigtig del af familien Hus i Danmark og i Sverige.

Rejser en del til lidt fjerne steder.

Beskæftiget i den grafiske branche i mange lederjob, og har været medejer af grafiske virksomheder.

Tidligere kommunalbestyrelsesmedlem i 8 år i Slagelse kommune fra 1996 til 2004

Tidligere divisionsdommer i fodbold i 15 år.

Tidligere hovedbestyrelsesmedlem i Dansk Firmaidræts Forbund Formand for et meget aktivt lokalråd i Hejninge Stillinge

Bestyrelsesmedlem i Landsforeningen af Landsbysamfund

Nuværende formand for samme forening med ca 300 medlemmer.

Næstformand i Landdistrikternes Fællesråd.

Medlem af Indenrigsministerens rådgivende udvalg på landdistriktsområdet

Medlem af Fødevare & Erhvervs rådgivende udvalg til bedømmelse af projekter om tilskud til B & U aktiviteter i landdistrikterne.

Medlem i følgegruppen for vejledning om landsbyers udvikling.

Formand for Hela Norden Ska Leva fra 1. Januar 2011

Formand for en lille bådeklub med 80 medlemmer.

Formand for et Koklappe laug.

CV

Vibeke Davidsen

43 år, social og sundhedsassistent.

Gruppekoordinator i et demensafsnit på plejecenter Gammelgård i Skive.

Gift med Jens, der er teamleder i TMK i Tvis.

Har to børn, en pige, 19 år, og en søn, 16 år.

Har boet i Sevel siden 1994.

Siden jeg flyttede til Sevel, har jeg fatet stor interesse for udviklingen i landdistrikterne.

1996: medlem af Sevel Borgerforening

1998: Formand for Sevel Borgerforening

Feb. 98 – Nov.98: Formand for styregruppe under projekt: " Sevel Grøn Landsby "

Har deltaget i opstarten af Lokalråd for det tidligere Vinderup Kommune.

Bestyrelsesmedlem i Landsforeningen af Landsbysamfund siden 2008, er redaktør på foreningens medlemsblad: Landsbynyt

CV

Margrethe Bonde Stenger

Født 16.4. 1958 i Tirslund pr. Bevtoft, Sønderjylland på en gård.
 Samfundsfaglig/matematisk Student fra Haderslev Gymnasium 1977
 Sparekasseassistent Sparekassen Sydjylland (nu Danske Bank) 1977 - 1984
 Bankass. Bankskole, privatkunderådgiver Andelsbanken (nu Nordea) 1984 - 1997
 Brdr.Stenger byggeforretning I/S (nu Stenger Aps) 1997-
 Uddannet som kloakmester i 1998.
 Ansvarlig for regnskaber, personale, arbejdsmiljø, samt teknisk ansvarlig for kloakarbejde der udføres af Stenger byg. www.stenger.dk
 Medlem af Danske Kloakmestre.
 Mødeleder i Global Network – netværksgrupper i Tønder februar 2010 og Gram-Ribe

Gift med Preben Stenger siden 1980 – 4 børn
 Søren - 29 år bor i Branderup
 Helle 28 år
 Morten 18 år 2.årgang på STUK
 Lene 16 år 2.g på Tønder Gymnasium

I øjeblikket er jeg aktiv i
 Lokalrådet for Branderup og Omegn
 2005 (Formand fra 2009)

og vi har MEGET i gang www.brande-rup.dk
 LAL – Landsforeningen af Landsbyer
 2009 (næstformand 2010)

Da jeg er typen, som har svært ved at holde mund i en forsamling – og synes man er forpligtet til at gøre noget for fællesskabet frem for at skælde ud over tingenes tilstand, har jeg gennem tiden været med i følgende:

Tirslund Gymnastik og Idrætsforening (formand i 1976 – 78 tror jeg)
 Gymnastikudvalg (formand) og By-festudvalg i Branderup Ungdoms- og Idrætsforening
 Agerskov Børnehaves bestyrelse
 Branderup Rideskole (kasserer)
 Branderup Skoles bestyrelse 8 år – 4 år som formand
 Arbejdsgruppen for Branderup Friskole (april 2007 – nov.2007)
 LOF i Nørre Rangstrup Kommune
 Snøkker-udvalg (ungdomsklub, som jeg var med til at starte)
 BABS - Bovlund, Arrild og Branderup Scenegrej (samarbejde om musik-udstyr, som jeg var med til at starte - formand)
 Børneidræt AB83 – var med til at starte børneidræt op i Arrild og Branderup i 1989 (formand) – i de år var jeg en periode med i DGI Sønderjyllands arbejde omkring børneidræt.
 Sund Mad – projekt hvor vi arbejdede for at indføre sund skolemad i 2001
 Leader + (Lokal fordeling EU-tilskud) 2000 – 2006
 Tønder Kommune for Venstre – sekretær i forretningsudvalg (2006 – 2007)
 Udviklingsudvalg 2007
 Branderup Sogns Venstrevælgerforening – bestyrelsen 2004 – 2009 (formand 2005-2009)
 LAG Tønder 2007- 2010
 Tønder Kommunes Landdistriktsråd 2008 - 2010

**SÆT KRYDS I
 KALENDEREN
 DEN 17. MARTS 2012.
 DER AFHOLDER
 DANSKE LANDSBYER
 DERES ÅRLIGE
 LANDSBYRÅD.
 DET FOREGÅR I
 THYREGOD.
 NÆRMERE
 INFORMATION
 KOMMER I NÆSTE
 BLAD.**

**ER DIN LANDSBY
 BLEVET EN “
 BLOMSTRENDE
 LANDSBY”??
 VIL I GERNE FORTÆLLE
 OMVERDENEN AT I
 HAR EN BLOMSTRENDE
 LANDSBY, SÅ KONTAKT
 CARSTEN BLOMBERG I
 LANDDISTRIKTERNES
 HUS I VEJEN.
 SE I ØVRIGT
 BLOMSTRENDE
 LANDSBY PÅ
 FACEBOOK. [www.
 blomstrendelandsby.dk](http://www.blomstrendelandsby.dk)**

**KENDER
 DU NOGLE
 LANDSBYER, SOM
 IKKE ER MEDLEM
 AF DANSKE
 LANDSBYER,
 SÅ KONTAKT
 UDVALGET, SÅ VIL VI
 TAGE KONTAKT.
 JO FLERE VI ER, JO
 STÆRKERE STÅR VI.**

**ALLE MEDLEMMER, SOM IKKE HAR FÅET DETTE BLAD
 TILSENDT PÅ MAIL, BEDES SENDE DERES ADRESSER
 TIL
wmailto:oo@oleolsen.dk
 Ellers vil bladet kun være på hjemmesiden og ikke blive
 sendt.**

Frist for stof til næste nummer: d. 1. februar 2012

Leder

Hvor der er hænder er der muligheder

Landsbyerne er i disse måneder en stor del af landdistriktsbilledet. På godt og ondt, men set fra vores udvalg synes der alligevel at være overvejende positive signaler. Vi har fået en minister og et udvalg i folketinget, som fokuserer på landdistriktsområdet. Jeg vil her benytte lejligheden til at byde minister Carsten Hansen og alle udvalgsmedlemmerne meget velkommen som centrum for landsbyernes fremtid. Ministeren har allerede været på besøg i flere landdistriktsområder og vi er bekendt med at udvalget i dette forår vil besøge mange landsbyer og spændende udviklingsprojekter. Det ser vi frem til i landsbyerne.

På det lokale plan arbejdes der som aldrig før med at sikre udviklingen. De første 25 landsbyer er i gang med udviklingsprogrammet Blomstrende Landsby, næsten 200 landsbyer har over de seneste par år arbejdet med at udvikle kommunikationen gennem en velfungerede hjemmeside i systemet InfoLand. Andre har udviklet deres egen lokale udviklingsplan og her taler vi om mange hundrede der har fået fremtiden beskrevet gennem en koordineret plan for landsbyens udvikling.

Der findes i skrivende stund mere end 1.500 lokalråd rundt om i Danmark. Altså en samlende forening i lokalsamfundet, der tegner landsbyen i forhold til omverdenen og sikrer et konstruktivt samarbejde med naboer og kommune. Mange flere ved jeg arbejder med at skabe en tilsvarende stærk organisation.

Kommunerne gør en stor indsats for at sikre landdistriktsudviklingen fremadrettet. Mange af kommunens borgere bor i et landdistrikt, ja faktisk flere end halvdelen, så der er også mange gode grunde til en ekstraordinær indsats. Et demokrati hvor mere end halvdelen har en fælles udgangspunkt er en styrke og en ressource der fortjener fokus. Der er med sikkerhed 38 kommuner der har skabt en fælles organisation af lokalråd, som kunne hedde et landdistriktsråd, hvor det politiske og strategiske arbejde koordineres med kommunen. Det er et uvurderligt organ for begge parter.

Danske Landsbyer skaber fremtiden

Alle disse tal og ord beskriver et landdistrikt hvor landsbyerne og kommunerne gør meget for at sikre landsbyernes udvikling eller i andre tilfælde overlevelse. I den forbindelse er netværk og udveksling af stor værdi og det er et af de væsentligste argumenter for at være medlem af Danske Landsbyer. Tak til alle jer der er medlem og herfra en opfordring til landsbyer der stadig overvejer: Et medlemskab er en investering i fremtiden og den nøgle der åbner en række døre til udvikling. Så tænkt ikke alt for længe.

I 2012 vil Danske Landsbyer arbejde for at skabe et stærkt sammenhold på landsbyniveau. Vi vil igangsætte medlemskampagner og sikre at alle landsbyer kender til medlemskabet og de mange muligheder der gives. Tillige vil vi styrke vores kommunikation. Det være sig gennem dette blad, men også vores hjemmeside og nyhedsmail vil vi arbejder for udvikles i takt med de mange gode ideer og forslag igangsættes.

Det er nødvendigt at vi gør noget ekstraordinært for at sikre landsbyerne fremadrettet. Vi skal have hænderne op af lommen, der hvor der ikke sker så meget for tiden. Overlevelse skal komme nede fra, landsbyen skal selv sætte i gang. Når det er sket er der mange der gerne vil hjælpe jer videre, men ansvaret er jeres. Føles dette tungt og svært, så ring til en ven. Du finder udvalgets medlemmers kontaktdata bagerst i dette blad eller på hjemmesiden og vil hjælpe meget gerne på vej mod udvikling.

Hvor der er mange hænder er der mange ressourcer, så det er alene et spørgsmål om at disse hænder motiveres til at tage fat. God arbejdslyst med jeres landsby.

Landsbyrådsmøde i 2012

Mødet hvor alle landsbyer, lokalråd, borgerforeninger eller borgere med interesse for landdistrikterne har adgang uanset medlemskab af Danske Landsbyer. Mødet afholdes i Thyregod den 17. Marts og nærmere information kommer i næste blad Danske Landsbyer.

Ole Olsen
formand Danske Landsbyer

Landdistrikternes Fællesråd

Nørregade 12
6600 Vejen
Tel. +45 76 340 350
Fax +45 76 340 359
mail@landdistrikterne.dk
www.landdistrikterne.dk
Girokonto: 0622-10079373
CVR 20 25 71 80

Udvalget Danske Landsbyer 07-05-2011

Ole Olsen, formand
Bildsøvej 165, Næsby Strand,
4200 Slagelse
5854 1050
2061 2311
oo@oleolsen.dk

Ejnar Tylvad
Sæddingvej 15,
6900 Skjern
9736 2033
2634 2033
e-tylvad@mail.dk

Erik Ryttoft Jensen
Åbøl Østermarksvej 10 Åbøl
6520 Toftlund
Mobil: 29694658
26899240
ryttoft@mail.tele.dk

Jørgen Hammer
Nyker Hovedgade 32, Nyker
3700 Rønne
5696 3335
4014 3335
jh@nyker.dk

Margrethe Stenger
Smedegade 29,
6535 Branderup
7483 5318
2023 4265
margrethe@stenger.dk

Martin Damborg Nielsen
50674650
mn@vu.dk

Vibeke Davidsen
Skrænten 17, Sevel
7830 Vinderup
9744 8521
4054 4521
jevida@sevelnet.dk

Carsten Blomberg Hansen
Sekretær
Nørregade 12, 6600 Vejen
www.lidhus.dk
7634 0351/2991 1950
cbh@lidhus.dk

Landdistrikternes Fællesråd er en partipolitisk neutral interesseorganisation for landsdækkende foreninger og organisationer. Medlemmerne er:
4H - Dagli Brugsen og Lokalbrugsen - De Samvirkende Købmænd - DGI - Fri Bønder Levende Land - Fritid og Samfund
Håndværksrådet - LandboUngdom - Landbrug & Fødevarer - Landsforeningen af Menighedsråd
Landsforeningen for Økosamfund - Plantning og Landskab